Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) GARBARSKA 7—2.

Nr. Wilno, dnia 18 marca 1936 r. 1433.

T r e ś ć n u m e r u:

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

1/. DOKOŁA ROKOWAŃ LITEWSKO-NIEMIECKICH. Prasa ryska z 18.III.1936 r.: Według otrzymanych z Berlina wiadomości 14 marca przerwane zostały rokowania handlowe między Litwą a Niemcami. Termin rokowań przesunięty został do 18 marca. W tym czasie członkowie delegacji litewskiej mieli się udać do Kowna dla wyjaśnienia szeregu związanych z rokowaniami kwestyj. Propozycja przerwania rokowań wyszła ze strony delegacji niemieckiej, której przewodniczący Hemmen musiał wyjechać do Warszawy dla rozstrzygnięcia pewnych spraw związanych z polsko-niemieckiemi stosunkami gospodarczemi. W czasie kilkudniowej przerwy w rokowaniach obie delegacje ułożą projekty, które następnie będą rozpatrywane. 14-go marca delegacja niemiecka wydała bankiet na cześć delegacji litewskiej. /A-6/.

2/. WIZYTA PRZEDSTAWICIELA WATYKANU U PREZYDENTA SMETONY. Prasa ryska z 18.III.1936 r.: Dnia 14 marca Prezydent Republiki przyjął chargé d'affaires Stolicy Apostolskiej monsnj. A. Aratę. /A-10/.P.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

3/. SPRAWA WYBORÓW DO IZBY PRACY. "L.Żinios" z 16.III. 1936 r.: Minister Spraw Wewnętrznych wyznaczył na dzień 24 maja 1936 r. wybory na członków i kandydatów do Izby Pracy./C-20/.

4/. UKARANIE "LIETUVOS AIDASA" ZA OBRAZĘ CHADECJI. "Liet. Żinios" z 16.III.1936 r.: W swoim czasie, gdy rozporządzeniem komendanta została zamknięta partja chrz.demokratyczna "L.Aidas" zamieścił artykuł, w którym jako przyczynę zamknięcia pismo podaje współpracę tej partji z bolszewikami i komunistami. Były przewodniczący partji dr.Bistras zaskarżył redaktora "L.Aidasa" do sądu. Sąd po rozważeniu sprawy uznał redaktora "L.Aidasa" za winnego oraz skazał na zapłacenie 100 litów kary z zamianą 5 dni aresztu. /C-6/5/.P.

5/. DOKOŁA POWODZI. "L.Żinios" z 16.III.1936 r.: Wskutek powodzi w Kownie ucierpiało 8.000 ludzi. Woda zalała około 800 domów, w tem około 600 mieszkalnych. Gabinet Ministrów na swem posiedzeniu z dnia 14 marca w związku z sytuacją, jaka się wytworzyła wobec klęski powodzi, uchwalił przeznaczyć na rzecz M-stwa Spraw Wewnętrznych 100.000 litów dla dokonania podziału tej sumy pomiędzy organizacje, udzielające pomocy powodzianom. W celu udzielenia powodzianom mieszkań Gabinet Ministrów powierzył M-stwu Oświaty zużytkować na ten cel lokale niektórych szkół. /C-35/.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH NA LITWIE.

K r o n i k a .

6/. ZATWIERDZENIE WYROKÓW ZA NAUCZANIE DZIECI PO POLSKU. "Chata Rodzinna" z 14.III.1936 r.: Kowieński Sąd Okręgowy zatwierdził ostatnio wyrok Kowieńskiego Sądu Rejonowego z dnia 23 lutego 1934 r. skazujący nauczyciela prywatnego p.Stefana Bolcewicza z Agnopola gm. Łopiewskiej, pow. Kowieńskiego na 200 litów grzywny lub 2 tygodnie aresztu "za założenie szkoły bez pozwolenia". Jednocześnie został zatwierdzony wyrok, skazujący p.Helenę Czechanowiczową na 20 lt.grzywny za nieposyłanie dzieci do szkoły. /D-2/1/.

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

7/. "VIL.RYTOJUS" O UPOŚLEDZENIU WSI LITEWSKIEJ". "Vil.Ryt." z 10.III.1936 r. Art.p.t. "Wieś, wsi, wsi...".Streszczenie:

Niemal cała prasa polska bierze żywy udział w dyskusji na temat opłakanej sytuacji wsi. Jak wykazuje statystyka przeszło 60% ludności polskiej musi wyżyć z gospodarstw 2-5-hektarowych. Niestety, prasa polska mówi niemal wyłącznie o rolnikach polskich i polskiej wsi. Nawet w odczytach, wygłaszanych przez Radjo wileńskie na temat sytuacji rolników wileńskich, zawsze się wspomina tylko o rolnikach polskich /chłop polski/ wydaje się, jakby rolnikó innej narodowści wcale w Wileńszczyźnie nie było. Coprawda głosy prasy polskiej nie są decydujące. W każdym razie jednak zasługują na uwagę.

Litwini powinni z tego wyciągnąć odpowiednie wnioski. Ufając, że przy polepszaniu warunków życia wiejskiego nie będzie również pominięta wieć litewska, powinniby jednak Litwini przedewszystkiem dbać sami o siebie. Pierwszy krok w postaci myślenia o sobie wieś litewska już zrobiła. Należy jedynie życzyć, by po tem wszystkiem cały ogół rolników litewskich zaczął w sposób zorganizowany troszczyć się o poprawę swego bytu. /H-1/15/.

8/. "VIL.RYTOJUS" O SKUTKACH PAŃSZCZYZNY W PSYCHICE LITEWSKIEJ. "Vil.Rytojus" Nr. 23 z 17.III.1936 r. Art.p.t. "Rocznica zniesienia pańszczyzny".Streszczenie:

Upłynęło już 75 lat od chwili zniesienia w Rosji pańszczyzny. Większa część narodu litewskiego w ciągu długich wieków znosić musiała pańszczyznę. Pokolenia jedno po drugiem służyły dworowi, żyjąc w jaknajgorszych warunkach. Gdy więc nadszedł kres pańszczyzny wszyscy pańszczyźnianie-włościanie musieli zacząć życie na nowo. Pozatem wiekowa pańszczyzna zabiła ludzi duchowo, pozostawiając w nich ślady niewolnictwa. Jeszcze dzisiaj ślady te są znaczne, podobnie jak ospa na twarzy starego człowieka, który przebył chorobę w młodości. Ślady niewoli pańszczyźnianej widoczne są zwłaszcza w tych wypadkach, gdy rolnik litewski ma coś zrobić samodzielnie czy wypróbować coś nowego. Wtedy długo się zastanawia i waha jakgdyby się czegoś obawiając. Jasna rzecz, że chodzi tu o pozostałości z czasów pańszczyźnianych. Pocieszyć się jednak można, że wspomniane pozostałości już nikną i Litwin-włościanin zaczyna myśleć samodzielnie i troszczyć się sam o siebie.

Przypominając 75-tą rocznicę zniesienia pańszczyzny powinni Litwini z jeszcze większą stanowczością regulować samodzielne swe życie i troszczyć się w miarę możności o jego stronę materjalną. /H-1/15/.

K r o n i k a .

9/. "VIL.RYTOJUS" O ZAWIESZENIU I ZAMKNIĘCIU ODDZIAŁÓW TOWARZYSTWA ŚW.KAZIMIERZA. "Vil.Rytojus" z 17.III.1936 r.:Starosta święciański Dworak zakomunikował pismem z 11 marca Centralnemu Zarządowi T-stwa św.Kazimierza, że zawiesza działalność oddziałów Towarzystwa w Daukszach, Jacunach gm.święciańskiej, Koniuchach gm. duksztańskiej i Tuklach gm.kołtyniańskiej, a całkowicie zamyka oddział w Wilunach gm.duagieliskiej. Bibljoteczki i całe mienie zawieszonych i zamkniętych oddziałów kazano przekazać pod opiekę wójtów gmin.

Starosta pow.wileńsko-trockiego zawiesił działalność czytelni "Rytasa" we wsi Giry gm.gierwiackiej . /H-4/5/.

10/."VIL.RYTOJUS" O REWIZJACH WŚRÓD LITWINÓW. "Vil.Rytojus" z 17.III.1936 r.: 19 lutego r.b. policjanci z Gierwiat pow.wileńsko-trockiego Łatwiński i Zając przeprowadzili rewizję w mieszkaniu prezesa miejscowego oddziału T-stwa św.Kazimierza Petrykasa, szukając broni. Na żądanie Petrykasa okazania pisma starostwa o rewizj.

policjanci odpowiedzieli, że nie potrzebują żadnego pisma, ani zezwolenia i że mogą rewidować dom Petrykasa kiedy chcą i chociażby codzień. Podczas rewizji przetrzęśli też policjanci kieszenie mieszkającego w tym domu W.Karsokasa, a znalazłszy w nich kawałek drutu oświadczyli, że przygotował on ten drut na łapanie zajęcy i spisali protokuł.

We wsi Czyczelach gm.łyntupskiej pow.święciańskiego trzej urzędnicy ze Święcian Wrzyszcz , Wojciukiewicz i jakiś trzeci o nieznanem nazwisku przeprowadzali 27 lutego w każdym domu rewizję szukając dzieci uczonych xxx potajemnie po litewsku. Szczegółową rewizję m.in. przeprowadzili w domu A.Czyczelisa., gdzie mieszka nauczyciel-Litwin . Po rewizji spisali nauczycielowi protokuł. /H-1/15/.P.

11/. "VIL.RYTOJUS" O WYSIEDLENIU KSIĘDZA. "Vil.Rytojus" z 17.III.1936 r.: 15 marca we wszystkich pismach polskich w Wilnie ukazała się następująca wiadomość:"Wileński Urząd Wojewódzki nakazał księdzu Nikodemowi Rasztikisowi, jako uciążliwemu cudzoziemcowi, który nie jest polskim obywatelem opuścić granice państwa polskiego do dnia 15 marca r.b." /H-1/15/.

12/. " VIL.RYTOJUS" O KONFISKATACH. "Vil.Rytojus" z 17.III.1936 r.: 12 marca z rozporządzenia starostwa grodzkiego skonfiskowany został "Vil.Rytojus" Nr. 22. 13 marca skonfiskowany został "Przegl Wileński" Nr. 5 za cztery artykuły. 15 marca skonfiskowany został "Jaunimo Draugas" Nr. 3.

Jak podaje "Kurjer Wileński" konfiskata "Vil.Rytojusa" nastąpiła za podawanie nieprawdziwych wiadomości o stosunkach policji z ludnością litewską. /H-4/5/.

13/. "VIL.RYTOJUS" O UKARANIU OŚWIATOWCÓW LITEWSKICH. "Vil.Rytojus" z 17.III.1936 r.: 6 marca starosta brasławski ukarał nauczyciela domowego we wsi Obolikszty gm.opeskiej, pow.brasławskiego J.Jarmalisa grzywną zł.100.- za rzekome nielegalne nauczanie dzieci. We wsi Obolikszty jest 15 dzieci w wieku szkolnym, które nie mogą chodzić do żadnej szkoły, gdyż najbliższa szkoła oddalona jest o 4 km, a ustawa przewiduje uczęszczanie do szkół odległych najwyżej o 3 km. W związku z tem mieszkańcy Oboliksz utrzymywali nauczyciela domowego.

Starosta brasławski ukarał też b.kierowniczką czytelni litewskiej we wsi Miluny A.Kisielównę grzywną zł.25.- za niewykonanie jakiegoś urzędowego rozporządzenia. Ukarano też kierownika czytelni w Mażenach B.Sabasa grzywną zł.50.-za nielegalne zebranie, rolnika K.Jakutisa ze Stasiuńców za rzekomo nielegalne rozrywki i kierowniczkę czytelni Tunkunasównę grzywną zł.100.- za rzekomą działalność zamkniętej czytelni./H-4/5/.P.

14/. "VIL.RYTOJUS" O ZAKAZACH WIECZORÓW I ŚPIEWÓW LITEWSKICH. "Vil.Rytojus" z 17.III.1936 r.: 6 marca ksiądz kapelan gimnazjum polskiego w Święcianach, którego wezwano do chorej we wsi Samadryszki gm.święc. zabronił śpiewów litewskich. W związku z tem,9 marca przybył ze Święcian policjan Pawlik, który się dowiadywał jak to było z temi śpiewami,a następnie spisał protokuł. Wyjeżdżając oświadczył policjant że w Samadryszkach nie będzie"Kaziuka" /oddziału św.Kazimierza/

23 lutego we wsi Klewy gm.krasnopolskiej pow.suwalskiego nie zezwoliło starostwo na urządzenie litewskiego wieczoru i przedstawienia.

Starostwo święciańskie trzykrotnie już odmówiło zezwolenia na urządzanie wieczorów litewskich we wsi Dauksze gm.święciańskiej. /H-4/7/. P.

15/. 10-LECIE TOWARZYSTWA SW.KAZIMIERZA. "Vil.Rytojus" z 10.III.1936 r.: Dnia 4 marca odbyło się nabożeństwo i akademja w Wilnie z okazji 10-lecia Lit.T-stwa św.Kazimierza. /H-1/6/.

x

x x